WWF
Lintulahdenkatu 10
00500 HELSINKI

Puh: (09) 7740 100
Faksi: (09) 7740 2139
www.wwf.fi, www.panda.org

for a living planet®

Eduskunnan ympäristövaliokunnan kokous 5.10.2018

VIITE: E 74/2018 vp Valtioneuvoston selvitys: Ehdotus neuvoston asetukseksi eräiden kalakantojen ja kalakantaryhmien Itämerellä sovellettavien kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2019

ASIA: WWF Suomen lausunto

Asiantuntija: Olli Sivonen, Suojeluasiantuntija, WWF Suomi

WWF kiittää lausuntomahdollisuudesta ja toteaa asiasta seuraavaa noudattaen yhteistä linjaa 8 muun Itämeren alueella toimivan järjestön* kanssa (liite 1):

Kalastuskiintiöt (TAC) ovat EU:n yhteisen kalastuspolitiikan keskeisiä mekanismeja hallinnoida ja ohjata kaupallista kalastusta. WWF katsoo, että eduskunnan viime vuotisten linjausten mukaisesti kalastuskiintiöiden tulee perustua kansainvälisen merentutkimusneuvoston (ICES) tieteellisiin suosituksiin ja että Suomen tulee ajaa tieteellisen suosituksen mukaisia kalastuskiintiöitä neuvotteluissa muiden jäsenvaltioiden ja toimijoiden kanssa. Seuraavan vuoden kiintiöistä päätettäessä on otettava huomioon myös mahdolliset kuluneen kauden poikkeavat olosuhteet.

- Lohikantojen osalta WWF pitää keskeisenä, että kalastuskuolevuus ei kokonaisuudessaan nouse nykytasosta. WWF pitää valtioneuvoston ehdotusta pääaltaan ja Pohjanlahden lohen kokonaiskiintiöstä (91 135) liian suurena. Ehdotuksen mukainen kokonaiskiintiö on 43,9 % suurempi kuin ICES:n tieteellisessä neuvonannossa annettu suositus suurimmasta sallitusta kiintiöstä. Ehdotettu kiintiö on enemmän kuin mitä viime ja tänä vuonna on noussut lohia yhteensä Tornionjokeen. Raportoimattoman ja väärinraportoidun lohisaaliin osuus on kasvanut uusimpien arvioiden mukaan jopa 35 prosenttiin vuonna 2017 (yhteensä yli 40 000 lohta). WWF korostaa, että raportoimattoman ja väärinraportoidun kalastuksen kitkeminen on lohikantojen kehityksen sekä EU:n yhteisen kalastuspolitiikan uskottavuuden kannalta keskeistä ja Suomen tulee yhdessä komission ja muiden jäsenmaiden kanssa ottaa kaikki keinot käyttöön lohen salakalastuksen kitkemiseksi. Salakalastuksesta kaupalliselle lohenkalastukselle aiheutuvia ongelmia ei tule kompensoida jatkamalla Itämeren lohen mittavaa ylikalastusta. Kiintiöt on asetettava suojaamaan kalakantoja, niiden säilyvyyttä ja pitkäaikaista tuottoa, mikä on myös kaupallisen lohenkalastuksen säilymisen elinehto. Laillisesti lohta pyytäville kaupallisille kalastajille saaliin menetys kiintiön laskun johdosta tulee korvata esim. rahallisesti, eikä siis sallimalla lohen ylikalastus. Jos väärinraportoitua

***The Pew Charitable Trusts, Coalition Clean Baltic, The Fisheries Secreteriat, Oceana, Seas at Risk, Our Fish, European Anglers Alliance, Suomen luonnonsuojeluliitto**

ja raportoimatonta kalastusta kompensoidaan ylisuurilla kiintiöillä, vähentää se kannustimia puuttua laittomaan lohenkalastukseen.

- Varovaisuusperiaatetta noudattaen WWF katsoo, että Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohikiintiötä tulee laskea ICES:n tiedonannon mukaisesti ja Venäjän saalisosuus huomioiden 64 864 loheen. Varovaisuusperiaatteen noudattamista korostaa kuluvan ja myös edellisen vuoden odotettua heikommat nousukalamäärät Pohjanlahden jokiin. Viime vuonna Tornionjokeen nousi noin 41 000 lohta ja kuluvana vuonna lohia on noussut noin 46 500, kun vielä 2016 nousulohien määrä oli noin 100 000.

- Mahdollisen laillisen ylikalastuksen aloittamisella on myös välittömiä vaikutuksia WWF:n kalaoppaan väreihin kestävästi pyydetyistä kalalajeista.

- Suomenlahden lohikiintiön osalta WWF tukee valtioneuvoston ehdotusta (8 777 lohta). Suomenlahdella lohenkalastus tulee kohdistaa ainoastaan istutettuihin lohiin.

- Turskakannat ja niiden elvyttämiseksi vaadittavat toimenpiteet ovat tällä hetkellä Itämeren kalastuspolitiikan suurimpia ongelmia pitkään jatkuneen ylikalastuksen ja turskakantojen heikon tilan vuoksi. Turskan ylikalastuksella on yhteys lohenpoikasia tappavan M74-oireyhtymän voimistumiseen. WWF katsoo, että Suomen ja muiden jäsenvaltioiden tulee noudattaa Itämeren turska-, silakka- ja kilohailikantoja koskevassa monivuotisessa suunnitelmassa päätettyjä periaatteita ja tukea ICES:n neuvonantoa itäisen turskakiintiön tuntuvasta pienentämisestä alle puoleen nykytasosta.

- Läntisen turskakannan osalta WWF yhdessä muiden järjestöjen kanssa katsoo, että kiintiötä voidaan nostaa vähän nykyisestä. Kalastuskuolleisuus voidaan asettaa Itämeren turska-, silakka- ja kilohailikantoja koskevassa monivuotisessa hoitosuunnitelmassa esitettyä tasoa alhaisemmaksi. Läntisen turskakannan heikon tilan ja pitkään jatkuneen ylikalastuksen vuoksi WWF katsoo, että TAC tulee vahvistaa hoitosuunnitelmassa vahvistetun kalastuskuolevuuden vaihteluvälin alarajaa (F_{msy} lower) alhaisemmaksi siten, että TAC ei ylitä 6 716 tonnia. TAC:n nostaminen 20 %:lla vuoden 2018 kiintiöön nähden vähentää vuosittaista vaihtelua TAC:n asettamisessa, mikä voi pitkällä aikavälillä auttaa turskakannan elpymisessä ja kalastusmahdollisuuksien vakauttamisessa.

- WWF pitää hyvänä valtioneuvoston esityksen mukaista itäisen turskakannan kiintiön laskemista. WWF yhdessä muiden järjestöjen kanssa on kuitenkin sitä mieltä, että Itäisen turskakannan kiintiötä tulee laskea enemmän ja kiintiö ei saa ylittää 13 224 tonnia osa-alueilla 25-32.

- Silakan ja kilohailin osalta WWF katsoo, että kalastuskiintiöt tulee asettaa Itämeren turska-, silakka- ja kilohailikantoja koskevassa monivuotisessa suunnitelmassa päätettyjä

periaatteiden ja ICES:n neuvonannon mukaisesti. Pohjanlahden silakkakiintiön osalta tämä tarkoittaisi TAC:n pienentämistä ICES:n neuvonannon mukaisesti 88 703 tonniin (MSY).

- Itämeren muiden alueiden (osa-alueet 25– 29, 32) osalta silakkakiintiö ei saa ylittää 136 464 tonnia.

- WWF pitää hyvänä komission ehdotusta läntisen silakkakannan (22–24) kiintiön laskusta. WWF yhdessä muiden järjestöjen kanssa katsoo kuitenkin, että kiintiön tulee olla ICES:n neuvonannon mukaisesti 0 tn vuodelle 2019. Läntisen silakkakannan koko on ICES:n arvion mukaan Itämeren turska-, silakka- ja kilohailikantoja koskevassa monivuotisessa suunnitelmassa tarkoitettua biomassan viitevähimmäisarvoa (MSY $B_{trigger}$) pienempi. Lisäksi kannan koko on myös ICES:n tekemän viitearvojen uudelleenarvioinnin mukaan biomassan viiteraja-arvoa (B_{lim}) pienempi. Läntisen silakkakannan heikosta tilasta kertoo myös kahden kalastuslaivaston MSC-sertifikaattien pidättäminen, sillä kannan tila ei vastaa sertifikaatin mukaisia kriteereitä.

- Muiden silakkakantojen (Riianlahti 28.1 ja 28.2 sekä Pohjanlahti) sekä kilohailin ja punakampelan osalta WWF voi tukea valtioneuvoston esityksen mukaisia kiintiöitä.

Yksityiskohtaiset perustelut lohi- ja turskakantojen osalta:

Lohi (*Salmo salar*), Unionin vedet osa-alueilla 22–31 (Pääallas ja Pohjanlahti)

Itämeren lohenkalastus on muuttunut merkittävästi 2000-luvun aikana. Avomerikalastus on vähentynyt ja kalastuskiintiöitä on pienennetty merkittävästi. Itämeren lohesta tuli vastuullisesti harjoitetun politiikan myötä Itämeren kiintiöidyistä kalalajeista ensimmäinen, jolle määrätyt kiintiöt seurasivat tieteellistä neuvonantoa. Tämä on johtanut merkittävään kehitykseen erityisesti useissa Pohjanlahteen laskevissa lohijoissa. On myös käynyt selväksi, että pääaltaan kiintiöiden leikkaaminen on ennen kaikkea lohen etu, mutta myös Suomen kansallinen etu. Rannikollemme tulee sitä enemmän kalaa, mitä pienemmäksi kiintiöitä on saatu. Tämä hyödyttää niin rannikko- ja jokikalastusta kuin myös lohen luonnonkiertoa ja kalastusmatkailua. Keväällä julkaistussa erätalousraportissa yhden Tornionjoen-Muonionjoen-Könkämäenon yhteislupa-alueelta kalastusmatkailijan toimesta pyydetyn lohen arvoksi arvioitiin 1320 euroa.

Valitettavasti kaikki lohikannat eivät ole nykykiintiöilläkään elpyneet toivotulla tavalla ja erityisesti eteläisten jokien kannat ovat edelleen huolestuttavan heikossa tilassa. Lisäksi lohisaaliiden väärinraportointi on kasvanut merkittävästi erityisesti Itämeren ajosiimakalastuksessa, eivätkä nykyiset toimenpiteet valvonnan tehostamiseksi ole tuottaneet toivottua tulosta. Päinvastoin, ICES:n uusimman arvion mukaan väärin raportoidun ja raportoimattoman lohisaaliin osuus on

kasvanut noin 35 prosenttiin vuonna 2017. Puolan väärinraportoituun ja raportoimattomaan saaliiseen on luvattu puuttua toistuvasti ja jokaisessa julkilausumassa, siinä kuitenkaan onnistumatta. Tämä ei ole missään nimessä lohikantojen vika, eikä niiden laillinen ylikalastus ole vastaus tai keino puuttua Puolan kalastukseen. Suomen tulee ajaa kalastuksenvalvonnan tehostamista niin suomalaisilla vesialueilla kuin myös muualla Itämeren alueella. Lisäksi M74-oireyhtymän vahvistuminen on vakava uhka lohikantojen myönteiselle kehitykselle.

Kansainvälisen merentutkimusneuvoston ICES:n mukaan Itämerellä tapahtuva kaupallinen lohenkalastus näyttää yleisesti ottaen olevan tällä hetkellä tasolla, joka mahdollistaa useimpien lohikantojen elpymisen. ICES neuvoo, ettei merellä tapahtuvaa lohenkalastusta tule lisätä nykyisestä. Lisäksi ICES on toistuvasti korostanut merellä tapahtuvan sekakantakalastuksen riskejä heikoille lohikannoille ja että lohenkalastuksen tulisi perustua kantakohtaiseen säätelyyn.

ICES:n neuvonannon mukaisesti kalastuskuolevuus ei saa kokonaisuudessaan ylittää 116 000 lohta. Tästä tulee vähentää hylkeiden vahingoittamat lohet (noin 8 %), jolloin varsinaiset toivotun saaliin määrä olisi 106 720. Tästä tulee vähentää edelleen raportoimaton ja väärinraportoitu saalis (yhteensä 35 %) sekä Venäjän osuus (1,9 %). Näin päädyttäisiin EU:n TAC:iin, jonka suuruus olisi korkeintaan 64 864 lohta. Tämä tarkoittaa vajaan 30 prosentin pienennystä kuluvan vuoden TAC:iin. Alamittaiset poisheitettävät lohet tulee sisällyttää TAC:iin, sillä lohi kuuluu täysin purkamisvelvoitteen piiriin (poisheittokielto). Huolimatta lohen korkeasta selviytymistodennäköisyydestä tietyistä pyydyksistä vapauttamisen jälkeen, ei kaikkien poisheitettävien lohien voida olettaa selviävän. ICES:n tiedonanto ei myöskään määrittele, mitkä pyydykset ovat vastuussa alamittaisten (2 %), poisheitettävien lohien pyydystämisestä.

WWF katsoo, että varovaisuusperiaatteen mukaisesti Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohikiintiötä (TAC) tulee pienentää ICES:n neuvonannon mukaiselle tasolle. Lisäksi WWF korostaa, että Suomen ei tule missään nimessä alentua aloittamaan lohen laillista ylikalastusta uudelleen. Lohikiintiön pitäminen nykytasolla voi johtaa lohikantojen myönteisen kehityksen pysähtymiseen ja heikoimpien lohikantojen taantumiseen erityisesti, mikäli komissio ja ao. jäsenvaltiot eivät osoita konkreettisia ja tehokkaita toimia laittoman pyynnin kitkemiseksi. Kiintiön nostaminen ICES:n neuvonantoa suuremmaksi on myös vastoin Euroopan yhteistä kalastuspolitiikkaa sekä oman kalastuslain hengen vastainen ja lisäksi istuvan eduskunnankin tahdon vastainen, joka on velvoittanut Suomen nimenomaisesti ajamaan kalastusneuvostossa tieteellisen neuvonannon mukaisia kiintiöitä.

Varovaisuusperiaatteen noudattamista korostaa myös kesien 2017 ja 2018 odotettua heikommat nousukalamäärät Pohjanlahden jokiin. Viime vuonna Tornionjokeen nousi noin 41 000 lohta ja kuluvana vuonna lohia on noussut noin 46 500, kun vielä vuonna 2016 lohia nousi noin 100 000. Lisäksi lohikantoja uhkaa tällä hetkellä vielä tuntemattomasta syystä johtuvat taudit ja sairaudet.

WWF:n näkemykset lähtevät lohensuojelusta. Kuitenkin on selvää, että Suomen kantaa ylikalastuksen aloittamisesta tullaan perustelemaan sillä, kuinka kestävän kalastuksen mukainen kiintiö aiheuttaisi saaliinmenetystä rannikkokalastuksellemme. Jos ja kun sopivaa kiintiötä arvioidaan taloudellisin perustein, on taloudellisia vaikutuksia tällöin tarpeen tarkastella hieman laajemminkin:

> Noudatettaessa ICES:n mukaisia tieteellisiä neuvonantoja suurimmasta sallitusta kiintiöistä, tarkoittasi se, että lähes 28 000 lohta enemmän selviäisi kaupalliselta kalastukselta verrattuna Suomen ehdotukseen suurimmasta kiintiöstä. Suomalaisten kalastajien osalta tämä vastaisi noin 7200 lohta pienempää kiintiötä, mikä taas tarkoittaisi noin **280 000 euron ansionmenetyksiä suomalaisille kaupallisille kalastajille**. **Vastaavasti, jos edellä mainitusta 28 000 lohesta esimerkiksi 50 % olisi peräisin Tornionjoen-Muonionjoen-Könkämäenon yhteislupa-alueelta ja 10 % näistä tulisi pyydetyksi em. yhteislupa-alueelta, tarkoittaisi se noin 1,83 miljoonan euron tuloja kalastusmatkailusta** (WWF:n oma laskelma, liite 2). Lisäksi jos em. 28 000 lohesta 50 % eli n. 14 000 lohta olisi peräisin Tornionjoesta, ja näistä esim. 75 % pääsisi lisääntymään, tarkoittaisi se yli 10 000 kutukalaa enemmän. Se tarkoittaisi myös huomattavaa kasvua vaelluspoikasten määrässä ja siten myös isompaa kalakantaa ja samalla isompia kiintiöitä merellä tulevaisuudessa.

WWF muistuttaa lisäksi, että kaupan ala on sitoutunut noudattamaan WWF:n kalaoppaan mukaisia kestäviä kalavalintoja. Itämeren lohikantojen tila sekä kalastuksen kestävyys ja säätelytoimenpiteet arvioidaan vuosittain ja näihin pohjautuen muodostuu kalaoppaan väri. Jos Itämeren lohi, kestämättömästä kalastuksensäätelystä ja ylisuurista kiintiöistä johtuen, muuttuisi punaiselle värille, saattaisi tämä aiheuttaa merkittäviä markkinahäiriöitä kaupan alalla.

Lohi (*Salmo salar*), Unionin vedet osa-alueella 32 (Suomenlahti)

WWF pitää hyvänä ehdotusta Suomenlahden lohikiintiön laskemisesta. Suomenlahden lohen TAC on viime vuosina poliittisella päätöksellä nostettu ICES:n suosituksia suuremmaksi. ICES:n neuvonannon mukaan Suomenlahden lohen kalastuskuolevuus ei saa ylittää 11 800 lohta. Tästä tulee vähentää hylkeiden vahingoittamien lohien määrä ja raportoimaton saalis 2 124 lohta (18 %) sekä Venäjän osuus 965 lohta (9,3 % 9 676 lohesta). EU:n TAC olisi siten 8 777 lohta, mikä olisi noin 12 %:n pienennys tämän vuoden kiintiöön verrattuna. Suomen tulee ajaa valtioneuvoston mukaista, komission ehdotusta pienempää kiintiöitä Suomenlahden lohen osalta vuodelle 2019.

Suomenlahdella kalastuksen ohjaamisessa keskeisintä on, ettei kalastus vaaranna Suomenlahden heikkoja alkuperäiskantoja tai estä palautettavien lohikantojen elpymistä. ICES:n mukaan Suomenlahdella lohenkalastus tulee kohdistaa ainoastaan istutettuihin lohiin.

Luonnonlohikantojen ja luonnossa lisääntyvien lohikantojen turvaamiseksi lohenkalastusta tulee ICES:n neuvonannon mukaisesti ohjata Suomenlahdella kiintiöiden lisäksi myös muilla toimenpiteillä, kuten rauhoitusalueilla luonnonlohijokien edustalla ja tehokkaammalla kalastuksen valvonnalla. WWF katsoo, että luonnonkantoihin kohdistuvaa pyyntiä voitaisiin minimoida tehokkaasti sallimalla ainoastaan istutettujen rasvaeväleikattujen lohien ottaminen saaliiksi kaikessa kalastuksessa. EU-tasolla päätettävien säätelytoimien ohella Suomenlahden lohikantojen elpymistä tulee tukea myös kansallisilla toimenpiteillä, kuten kalastusrajoituksilla erityisesti Kymijoen jokisuistossa.

Turska (*Gadus morhua*)

Turska on Itämeren tärkeimpiä kalalajeja niin ekosysteemitasolla kuin myös kaupallisesti. Turskakantojen tila vaikuttaa laajasti Itämeren ekosysteemiin ja muiden kaupallisten kalakantojen tilaan. Lohen poikasia tappavalla M74-oireyhtymällä on yhteys turskan ylikalastukseen, joten turskakantojen kehitys vaikuttaa merkittävästi myös lohikantoihin. Alustavien tietojen mukaan M74-oireyhtymä on voimistunut viime vuosina, joten turskakantojen elvyttäminen on keskeistä myös lohikantojen positiivisen kehityksen turvaamiseksi.

Läntinen turskakanta (Unionin vedet osa-alueella 22–24)

Itämeren läntisen turskakannan tilanne on ollut epävakaa 1990-luvun loppupuolelta lähtien ja kalastuskuolevuus on ollut kestävää tasoa suurempi jo kymmeniä vuosia.
Ottaen huomioon pitkäaikaisen huolen läntisen turskakannan tilasta, ICES:n neuvonannon mukaisen ylikalastuksen riskin yhden hyvän vuosiluokan perusteella, ennätysalhaiset rekryyttimäärät vuosina 2016 ja 2018 ja epävarmuudet arvioissa, tulisi kalastusmahdollisuudet (kiintiöt) asettaa Itämeren turska-, silakka- ja kilohailikantoja koskevassa monivuotisessa suunnitelmassa (MAP) esitettyjä tasoja (F_{msy} lower) alhaisemmalle kalastuskuolleisuuden tasolle.

Kokonaiskiintiötä voidaan nostaa vuoden 2018 tasosta (5 597 tn) 20 %:lla.
Vapaa-ajankalastuksen saalisosuus huomioiden WWF katsoo, että läntisen turskakannan TAC ei saa ylittää 6 716 tonnia osa-alueilla 22–24. TAC:n nostaminen 20 %:lla vähentää vuosittaista vaihtelua TAC:n asettamisessa, mikä voi pitkällä aikavälillä auttaa turskakannan elpymisessä ja kalastusmahdollisuuksien vakauttamisessa.

Itäinen turskakanta (Union vedet osa-alueilla 25-32)

Itämeren itäisen turskakannan kokoa ei ole voitu arvioida tarkasti. Kannan kokoa kuvaavan indikaattorin mukaan vuoden 2018 arvio kannan tilasta on heikoin koko seurantahistorian aikana. Itäisen turskan kalaskiintiöt ovat olleet huomattavasti ICES:n suosituksia suurempia. Tällä hetkellä Itämeren itäinen turskakanta on listattu vaarantuneeksi sekä HELCOM:n että kansainvälisen luonnonsuojeluliiton (IUCN) uhanalaisuusarvioinneissa.

ICES suosittelee varovaisuusperiaatteen mukaisesti itäisen turskakannan kiintiöksi 16 685 tonnia osa-alueilla 24–32, mikä tarkoittaisi yli 50 % pienennystä kuluvan vuoden kiintiöön. Kiintiöstä tulee vähentää osa-alueen 24 (2 626 tn) sekä Venäjän osuus (5 %). WWF katsoo, että Suomen tulee tukea itäisen turskakannan kiintiön pienentämistä ICES:n suosittelemalle tasolle.

WWF huomauttaa, että nykyiset turskakantojen kiintiöalueet eivät todellisuudessa vastaa täysin turskakantojen esiintymisalueita. Turskakiintiöiden asettamisessa tulee ottaa huomioon itäisen ja läntisen turskakannan sekoittuminen erityisesti osa-alueella 24. Käytännössä tämä tarkoittaa, että itäisen turskakannan kiintiötä tulisi pienentää ICES:n neuvonannon mukaisesti 13 224 tonniin osa-alueilla 25–32.

Lopuksi, WWF paheksuu asetettua vaiteliaisuuspyyntöä, joka estää erittäin tärkeän julkisen keskustelun, jonka lohikiintiöiden asettaminen ansaitsisi. Sen perusteleminen kansallisella edulla on erikoista, kun tiedetään, että maat keskustelevat kannoistaan BALTFISH:n yhteydessä. Samoin jos arvioidaan Suomen hienoa onnistumista tieteellisen neuvonannon mukaisen kiintiön läpisaamisessa EU:n kalastuskomission kokouksessa, niin tätä ei estänyt julkinen, muihinkin Itämerenmaihin levinnyt keskustelu kansallisesta kannasta, vaan nimenomaan julkinen keskustelu edesauttoi kestävän kiintiön asettamispäätöksen saamista.

Maailman Luonnon Säätiö (WWF)
Suomen Rahasto

Jari Luukkonen
Suojelujohtaja

Sampsa Vilhunen
Ohjelmapäällikkö

Olli Sivonen
Suojeluasiantuntija

Liite 1. Järjestöjen yhteinen kannanotto vuoden 2019 kalastuskiintiöiksi Itämerellä.
Liite 2. Lohikiintiön hintalaskelma

WWF
Lintulahdenkatu 10
00500 HELSINKI

Puh: (09) 7740 100
Faksi: (09) 7740 2139
www.wwf.fi, www.panda.org

for a living planet®

Liite 2. Lohikiintiön hintalaskelma.

| | | |